

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

J. Bouma, Sliedrecht

Hulpeloos maar schuldig?

H.C. Zondag 4.

De titel van het vorig jaar verschenen boekje van Aleid Schilder is een vondst. Het lijkt of daarmee de eerste vraag van Zondag 4 volledig gedekt wordt. „Doet God de mens dan geen onrecht, dat Hij in zijn wet van hem eist wat hij niet doen kan? Overvraagt God een mens niet wanneer Hij het onmogelijke van een mens vraagt? Je mag toch ook van een verlamde in een rolstoel niet verlangen dat hij zich langs vier trappen omhoog zeult. Ja, hij heeft twee benen, maar is het zijn schuld dat hij die niet kan gebruiken?

De vergelijking gaat natuurlijk scheef, maar dat is ook het misleidende in het woordje „hulpeloos”, het suggereert dat een mens het ook niet kan helpen, dat hij is wie hij is : zondaar voor God.

De vervuiler betaalt

God neemt de zonde serieus. Veel meer dan wij de zonde serieus nemen. Wij zijn geneigd om wat lichtvoetig over de zonde heen te springen. We zijn immers geen volmaakte mensen, en soms zijn de omstandigheden er ook naar.

God zondigt niet en daarom heeft de Here ook zo'n scherp oog voor de zonde. Hij ziet hoe de zonde het leven kapot maakt. Hij ziet hoe de schepping zucht onder zondige mensenhanden. Daarom toornst God over de zonden der mensen, want Hij ziet als geen ander de verschrikkelijke gevolgen er van.

Ieder, die rookt en drinkt, weet welke schadelijke gevolgen roken en drinken kunnen hebben. We weten het, en tegelijk kunnen we op meesterlijke wijze de ernst er van bagatelliseren. Ach, het valt allemaal wel mee. Het loopt zo'n vaart niet. Ik weet precies hoe ver ik kan gaan!

Een niet-roker en een niet-drinker kunnen furieus worden, wanneer er gerookt en gedronken wordt. Ik zeg niet, dat zij altijd gelijk hebben, maar zij zien vaak scherper de schadelijke gevolgen van een hebbelijke gewoonte.

Terwijl de vervuiler veel eerder de neiging heeft om de vervuiling goed te praten.

God heeft ons niet als hulpeloze wezens op deze aarde gezet. Als zwakke en gebrekkige mensen. Hij heeft ons geschapen als volkomen gave mensen. Naar

het beeld van God. Wij moeten ons zelf daarom ook niet zien als slachtoffers van het kwaad, maar als daders, die hun door de zonde verdorven aard volgen. Echte kinderen van Adam en Eva.

En heeft de Schepper dan ook niet het recht om zijn schepsel ter verantwoording te roepen en te zeggen: Ik neem het niet wanneer je zo leeft, wanneer je moedwillig ongehoorzaam bent. En mijn oordeel komt over je, wanneer je op die weg van ongehoorzaamheid blijft doorhollen.

Wie vuil maakt moet betalen!

Niet hulpeloos

De catechismus legt in deze Zondag veel nadruk op de rechtvaardigheid van God, in die zin dat God het volle pond van de mens eist. Van de gevallen mens, die vanwege z'n moedwillige ongehoorzaamheid op geen enkele wijze aan Gods wet kan voldoen. Ik kan me voorstellen, dat zo'n gedachtengang verlamd kan werken op de mentaliteit van een mens. Daar word je inderdaad hulpeloos van, zeker wanneer je wel wilt.

Het is daarom nodig, om vooruitlopend op de Zondagen 6 en 7, te zeggen, dat God na de zondeval, de mens niet aan z'n lot heeft overgelaten. God is niet een tegenstander geworden, maar is van zijn kant trouw gebleven aan zijn schepsel. Hij oordeelt en tegelijk trekt Hij de gevallen mens naar Zich toe. Je behoort

Inhoud

- 49 Ds J. Bouma,
Hulpeloos maar schuldig?
- 50 Drs H. Smit,
Gebod en welzijn
- 51 Ds G. v. d. Brink,
Pastorale Notities
- 52 Drs H. de Jong,
In dienst van het evangelie (1)
- 53 P. C. van Wijk,
Terloops ...

Mij toe. Ik ben je schepper, Ik wil ook je verlosser zijn.

Daarom, ondanks de val in de zonde is de mens niet tot hulpeloosheid veroordeeld. De Here is zijn helper. De Here baant de mens een weg tot het leven. Hij gaat verder met Adam en Eva. Niet in, maar buiten het paradijs. Maar Hij gaat mee. En Hij gaat met ons in Abraham, in Israël. En tenslotte is Hij met ons in Christus Jezus.

Schuldig

We hebben een zondige aard. Dat wil zeggen, we zijn niet in staat in eigen kracht de zonde te beteugelen. Om het kwaad in te dammen. Maar zijn we daarom ook gedoemd te zondigen? Kan er werkelijk alleen maar kwaad uit onze handen komen? Nee! Want God is er ook nog. Hij heeft een dam opgeworpen tegen het kwaad. Had Hij ons de vrije teugel gelaten, ons aan zijn oordeel overgelaten, we zouden geen leven meer hebben op aarde. Maar de Here heeft zijn verbond gegeven, Hij heeft zijn beloften en geboden gegeven, Hij heeft zijn legers gemobiliseerd in de strijd tegen de boze.

Daarom zijn we ook geen hulpeloze mensen, maar schuldige mensen, wanneer we toch zondigen. Wie bewust zondigt, die volgt niet alleen z'n zondige aard, maar die kiest daar ook voor. Die kiest er voor te handelen tegen de wil van de Here.

We kunnen ons daarom ook niet verontschuldigen door ons te beroepen op onze zondige aard, want die zondige aard is voor God geen verandering geweest om ons in genade aan te nemen.

De Here wil de mens vasthouden. Hij wil verlossing geven in het leven. Daarom wil Hij ook over de zonde heen stappen, wanneer wij onze zonden belijden en ons bekeren van onze ongehoorzaamheid.

Wij gaan echter het heil van God in de weg staan, wanneer wij niet van die genade willen leven. En blijven doen wat goed is in eigen ogen, maar kwaad is in de ogen van God. Dan volgen wij ten volle onze eigen aard en die weg voert naar de dood. En op die weg komt de Here ons tegen met zijn oordeel. Nu en eeuwig.

Samenvatting

Zondag 4 plaatst de mens, de gevallen mens, voor het oordeel van God. Hij heeft de eeuwige straf verdiend, omdat hij door moedwillige ongehoorzaamheid niet kan voldoen aan Gods geboden.

In Zondag 4 gaat de mens er heel diep onderdoor, om in Zondag 5 weer met zijn hoofd boven water te komen.

Ternauwernood gered in Jezus Christus.

De catechismus legt in deze Zondagen veel nadruk op de ernst van de zondeval om zo op de grootheid van Gods genade in Christus uit te komen. De verlossing van de mens wordt helemaal in het licht van Christus' middelaarswerk gezet.

Misschien ware het beter geweest om de verlossing niet alleen christocentrisch (van Christus uit geredeneerd) uit te leggen, maar ook heilshistorisch. D.w.z. de Here heeft de mens niet losgelaten, maar is verder gegaan in Adam, in Abraham, in Israël. Op de weg van Adam naar Christus heeft het aan heil en heilsfiguren niet ontbroken. God betoonde niet alleen zijn rechtvaardigheid, maar ook zijn barmhertigheid.

Wellicht was dan een boekje als „Hulpeloos maar schuldig” minder gauw geschreven geweest.

Onze eigen (vrijgemaakte) traditie noopt ons om voor dat heilshistorische aandacht te krijgen.

H. Smit, Barendrecht

Gebod en welzijn

Het verband en het Verbond

Een vorige maal hebben we gesteld, dat het niet mogelijk is het morele gehalte van een daad of een handeling af te leiden uit het effect van nut of welzijn of welbevinden, dat uit die daad of handeling voortkwam.

Toch zou het verkeerd zijn daaraan de conclusie te verbinden, dat er tussen gehoorzaamheid aan het gebod aan de ene kant en welzijn aan de andere kant helemaal geen verband te leggen is. Dan zouden we namelijk de gedachte koesteren, dat God zijn geboden gegeven zou hebben om ons tot Zijn eer te laten leven, maar dan zonder daaraan voor ons geluk of welzijn te verbinden. Daarmee zouden we een heel lelijke en hatelijke opvatting over de Here in ons hart toelaten!

Irenaeus heeft eens een prachtig ding gezegd. Hij vatte toen eigenlijk de gehele rijkdom samen, die in het woord „Verbond” ligt opgesloten!

„De heerlijkheid van God nu is het leven van de mens; het leven van de mens is het zien van God”. Ach, als je daar diep op ingaat en je realiseert wat dat zien-van-God, die „visio Dei”, in zich besloten houdt, dan kom je echt wel bedenkelijke gedachten op het spoor. Dat neemt evenwel niet weg, dat Irenaeus iets moois heeft gezegd! Waarin komt de heerlijkheid van het Verbond beter uit dan hierin, dat het God de Here heeft behaagd zijn Goddelijke glorie te verbinden aan het leven, het ware leven, van de mens en dat het ware leven van de mens slechts kan bestaan in de gemeenschap met God! God wil zijn glorie niet zonder de mens; de mens kan nooit „glorieren” buiten God om!

Daarom mag je ook nooit zeggen, dat de eer van God losgemaakt moet worden van het echte welzijn van de mens, Gods bondgenoot. Er is een verband tussen gebod en welzijn, tussen gehoorzaamheid en welzijn!

Het verband in de Schrift aangewezen

Natuurlijk is er op dit punt uit de Bijbel heel wat aan te voeren. We willen ons beperken tot één opvallend gegeven. In Deut. 4 : 6 lezen we: „Onderhoudt ze (de geboden) dan naastig, want dat zal uw wijsheid en uw

In de dagen van Maleachi waren er in Israël drie groepen te onderscheiden: een grote overmacht van goddelozen, daartegenover een kleine minderheid van rechtvaardigen die de Here bleven vrezen, tussen die beide in een eigenlijk wat kleurloze groep van mensen die zich van de rechtvaardigen niet durfden los te maken maar die toch de goddelozen gingen benijden! „En nu, wij prijzen de overmoedigen

gelukkig; niet alleen worden zij gebouwd, terwijl zij goddeloosheid bedrijven, maar ook verzoeken zij God en ontkomen” (Mal. 3 : 15).

God de Here heeft het toegelaten, dat de goddelozen gebouwd worden bij het bedrijven van goddeloosheid. Zij bereiken met hun praktijken een staat van welstand en welbevinden! Zij zijn ook sterk genoeg om hen, die rechtvaardigheid betrachten en eisen, te verdrukken, zodat de rechtvaardigheid een korte weg geworden schijnt te zijn naar bankroet en ondergang! Alles is door de zonde ondersteboven gekeerd! Maakt iemand het goed, dan moet je haast concluderen, dat hij een goddeloze is! Wordt iemand met ondergang bedreigd, dan zou je heel best met een rechtvaardige te doen kunnen hebben! Vandaar, dat die kleurloze middengroep de overmoedigen is gaan benijden: Durfden wij maar wat zij durven! Maar ze zitten nog vast aan een vrome traditie en hebben – tot hun eigen wrokkige ongenoegen! – inzicht zijn in de ogen der volken, die bij het horen van al deze inzetten zullen zeggen: Waarlijk, dit grote volk is een wijze en verstandige natie”. Prof. B. Holwerda zegt in zijn uitleg van Deuteronomium, dat de volkeren praktisch kennis zullen krijgen van de heerlijke resultaten van het leven naar de regels die de Here heeft gesteld. Zij zullen zien tot welk een levensbloei het gebod van Israël leidt! Dat wil toch ook zeker zeggen, dat het verband tussen gebodsgheoorzaamheid en levensbloei zo duidelijk zal zijn, dat het ook de heidenvolken niet ontgaat! Ook die zullen dat verband duidelijk kunnen constateren. Daarbij is het natuurlijk zonder meer eis, dat Israël metterdaad de gehoorzaamheid aan de geboden betoont en aan de dag legt in zijn gehele leven! Een door God gewild en gelegd verband: Gehoorzaamheid – leven! He-las, het is in de geschiedenis zo anders gegaan! Maar dat neemt de oor-

spronkelijke zin en bedoeling van de geboden niet weg: Gods eer – Israëls leven!

Het verband door de zonde verduisterd

Inderdaad, het is zo geheel anders gegaan! De zonde heeft Israëls leven zo geducht geslagen! En in die schaduw moesten ook zij leven, die door de Schrift „rechtvaardigen” worden genoemd.

niet de moed daarmee te breken! In een volk, dat als geheel de Here niet meer vreest, is ook het verband tussen gebod en welzijn onzichtbaar geworden! Dat is op zichzelf al een verschrikkelijk oordeel!

Het verband door de Here toch gehandhaafd

Maar dan spreekt de Here in het vervolg over de Dag van het oordeel. Hij zal die dag bereiden. „Dan zult gij tot inkeer komen en het onderscheid zien tussen de rechtvaardige en de goddeloze; tussen wie God dient en wie Hem niet dient” (Mal. 3 : 18).

Het verband wordt door de Here gehandhaafd! Maar alles is wel anders geworden! Had Israël de Here in trouw gediend, dan hadden de heidenen naar Deut. 4 met een „ongewapend” oog het verband van gebod en welzijn kunnen ontdekken! Nu het volk als geheel is afgeweken, zal dat verband nog slechts *gelóófd* kunnen

worden. Het zal immers aan de dag treden op de Dag door de Here bereid! En die dag moet in geloóf worden verwacht. Overigens maakt dat de zekerheid van het verband niet geringer!

Het verband zeker voor het geloof! Ik denk dan aan dat wonderlijk diepe woord van Christus, als Hij spreekt over het volgen van Hem en over de zelf-verloochening, die dat volgen zal vragen. „Want ieder, die zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; maar ieder, die zijn leven verloren heeft om Mijnen wil, die zal het behouden” (Luc. 9 : 24). Leven en welzijn grijpen buiten Christus om en tegen Hem in, ... het betekent het verlies van het ware leven en het eeuwige welzijn! Vreselijk als de discipel kortzichtig wordt! Vreselijk, als hij zich door dat welzijn-op-de-kortebaar zou laten beheersen en als dat voor hem een *gebod* zou worden voor het bepalen van zijn levensrichting! Het verband tussen gebod en welzijn wordt door de Here gehandhaafd. Maar wat een ellende, als wij van ons „korte welzijnsbegrip” zouden gaan „terugredeneren” naar het gebod! Dan zouden we zelfs kunnen komen tot verloochening van onze Verlosser!

Eénrichtingsverkeer

Wij mogen het leven begeren en het ware welzijn. Maar de Bijbel leert ons duidelijk een éénrichtingsverkeer! Wie het leven wil en goede dagen, die moet zich stellen onder het zachte juk van Christus. Daarmee moet hij beginnen en daarvan moet hij uitgaan! Van het gebod naar het welzijn! De moderne stromingen gaan de omgekeerde richting. Hun welzijnsbegrip is bepalend voor het gebod. Maar zo kom je terecht bij de goddelozen uit de dagen van Maleachi, die op de korte baan wel geluk hadden maar de Dag des Heren moesten vrezen! En zo kun je zelfs terecht komen bij de verloochenaars van onze Here! Neem je uitgangspunt in het gebod. En het zal je welgaan!

De redactie ontving

W. G. de Vries, *Kerkelijk verdeeld en christelijk samen?* Gedachten over de samenwerking van christenen die kerkelijk verdeeld zijn. Woord en wereld, deel 6. 67 blz., f13,95; uitg. Woord en Wereld, Postbus 195, Ermelo.

Drs W. Chr. Hovius, *Zijn bloed kome over ons...* Enige overwegingen over en ook naar aanleiding van Mattheüs 27 : 25 of de zgn. 'bloedtekst', in verband met de verhouding van de kerk tot Israël, en van de christenen tot de Joden. 58 blz., f12,90; uitg. Van den Berg, Zwijndrecht.

A. J. Moggré V.D.M., *Adam eerst...* Studie over de positie van de vrouw in de gemeente. 95 blz., f14,90; uitg. Buijten en Schipperheijn, Amsterdam.

G. v. d. Brink

Pastorale Notities

Gouden griffel?

Het muisje van vorige week heeft een staartje. Moeder Els kreeg tijdens het gesprek met haar dochtertje het vermoeden dat er op school (Chr. Basisschool) gepraat was over „kindertjes maken”. Ik bied hier slechts een summier verslag van de gebeurtenissen. Els II (vriendin van Els I) stootte – bij haar werk als „leesmoeder” – op een passage waarin Bella aan Maartje vraagt: Kom mee, we gaan patat halen? Of wil je een dikke buik van Tim? De vriendinnen gniffelden wat over zwanger worden en een kindje krijgen en kozen toen voor patat. Op het moment dat Els II deze regels onder ogen kreeg, smet ze het boek weg en eiste van de leerkracht dat het uit de school verwijderd zou worden. Daarna raakte de zaak in een stroomversnelling. Beide Elsen en hun Pieten brachten de zaak in de O.R. (de Ouderraad), die schamper reageerde: Het boekje had toch een gouden griffel? De principiële mensen van het afgescheiden kerkje moesten niet denken dat hun kindertjes nog net zo weinig wisten als hun ouders vroeger. De zaak werd voorgelegd aan de M.Z.R. (Mede Zeggenschaps Raad, waarin directie plus leerkrachten zitting

hebben). Ook die wees de eis af, met onder meer de opmerking: „We hebben best begrip voor jullie bezwaren. Maar wees wat soepel. Als jullie je zo intolerant opstelt is dat nadelig voor jullie kinderen”. Het slot van de zaak: Els en Piet en hun vrienden zagen zich genoodzaakt hun kinderen van school te nemen. Onnodig te zeggen dat er meer kwesties een rol speelden. De passage uit het gouden-griffel-boek vormde slechts het topje van de ijsberg. Twee punten als conclusie: Ten eerste: Meerdere zogenaamd christelijke scholen zijn helaas verwereldlijkt. Afgezien van een uiterst slap bijbel-verhaaltje, is er nauwelijks iets over van het christelijk karakter van de school. Waar dat mogelijk is zullen onze ouders zich moeten geven voor een (dikwijls uiterst vermoeiende) strijd. Laten de gemeenten trouw zijn in de voorbede voor de werkers en werkster in het Chr. Onderwijs. Niet het minst in de schoolbesturen. En: laat ieder zijn en/of haar mond open doen in de Ouder Raad! In de tweede plaats: Terecht stelde Hans van Holten, docent aan de Chr. PABO te Ede in KOERS van 2 oktober 1987: „Er moet een goed aanschaffingsbeleid zijn.

Scholen die klakkeloos de met een gouden griffel bekroonde boeken aanschaffen, zitten op een verkeerd spoor, want daar zitten nogal eens anti-christelijke boeken tussen”.

Hier volgen tot slot enige specimina uit boekjes van Veronica Hazelhoff, waaruit ook bovengenoemde passage genomen is. Titels: Auww! (gouden griffel) en „Nou moe!” (zilveren griffel): resp. 1984 en 1982 – Michiel geeft Maartje een zoen op haar mond en duwt zijn tong naar binnen. Dat is eng: leuk en spugerig. Ze doet een stapje terug. – Maartje wil oorbellen. Haar vader zegt: „Krengen zijn het. Elke keer als we vrijen hap ik per ongeluk in zo'n ding.”

– Maartje neemt toch oorbellen. Haar oor gaat zweren. Haar onderwijzer (= Hans) zegt: Blijf vanmiddag maar thuis en haal dat rotding uit je oor. Tim roept schamper: „Zo'n oor voor een lullig knopje”. Zo gaat het door: de ene grove term op de andere. Zo vraagt een broeder in het ziekenhuis als hij voor de operatie een kind komt helpen: „Heb je veel poep in je? We komen termen tegen als: „rot op”, „die zeikerds” en „duvel niet van de trap af”. Dat is dan gouden-griffel-lectuur voor kinderen van 8 jaar. Voor kinderen van het verbond!

In dienst van het evangelie (1)

Op 16 augustus 1987 werd in een bijzondere kerkdienst afscheid genomen van Christien Berman, in verband met haar vertrek naar Tanzania.

Voorganger in deze dienst was ds H. de Jong, die over 3 Johannes: 5-8 preekte. Uit deze preek geven wij in twee gedeelten het voornaamste weer.

Wij zijn hier bijeengekomen om onze zuster en vriendin Christien Berman, die gereed staat om naar Tanzania uitgezonden te worden, te groeten en haar aan de Here en Zijn genade op te dragen.

Aan mij de taak om door de verkondiging van Gods Woord u naar die voorbede toe te leiden. Een voorbede trouwens die u thuis moet voortzetten.

Waar gaat het om? Er zitten veel kanten aan zo'n uitzending.

Denk alleen maar eens aan het land, het werelddeel, waar Christien heen gaat. Naar een cultuur die zo anders is dan de onze hier.

Hoe begrijpelijk zou het zijn, als wij in ons meelevens met Christien niet verder zouden komen dan de ingrijpende overgang van hier naar daar.

Ik denk dat het zo ook vaak toegaat in de gesprekken die Christien in deze tijd te voeren heeft. „Ik heb gehoord, Christien, dat je naar Afrika gaat. Vertel me daar eens wat over: En: ik ben benieuwd hoe je het daar zult vinden”. En dan hoeft er geen woord te vallen over wat Christien daar nu eigenlijk gaat doen.

Daarom is het heel goed dat we ons in een kerkdienst met Christiëns uitzending zullen bezig houden. Want een kerkdienst noodzaakt ons altijd naar de kern te gaan. Het Woord wordt geopend en dan vallen bijkomstigheden weg.

Ik wil u laten zien dat Christien terwille van de Naam uitgaat en dat het aan ons is om met haar samen te werken voor de waarheid.

Dat zijn twee uitdrukkingen die ik aan de gekozen tekst ontleen.

„Uitgaan terwille van de Naam” en „samenwerken voor de waarheid”.

Van beide wil ik in het vervolg een uitwerking geven met het oog op wat ons rondom Christiëns uitzending bezig houdt.

Uitgaan terwille van de Naam.

We worden in de Derde brief van Johannes verplaatst in de sfeer van een huisgemeente uit het begin van de geschiedenis van de kerk.

Een gemeente die niet groot is, maar waarin toch veel omgaat.

Het is daar een af en aan van reizende evangelie-predikers, die worden ontvangen en voortgeholpen.

En zo vervult die kleine gemeente die we niet eens kennen een strategische rol in de verbreiding van het evangelie.

Want daar is men blijkbaar vol van. Dat het evangelie verkondigd zal worden. Er zijn daar mensen die van het belang daarvan zo zeer doordrongen zijn dat ze hun leven voor dit werk geven, dat ze hun beroep daarvan maken, dat ze uit hun gewone bezigheden breken om zich daarmee bezig te houden.

Zij gaan uit ter wille van de Naam. Wiens Naam?

Dé Naam, de enige die onder de hemel is gegeven waardoor wij moeten behouden worden. Mooie, korte aanduiding is dat die alles in één klank noemt: de Naam.

Er zit in opgesloten dat niets in het leven eigenlijk naam mag hebben tenzij dan dit ene dat we door de Here Jezus en Zijn werk kinderen van God zijn.

Dat Hij vóór ons is.

En als Hij voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn?

En daarom is er geen naam zoeter en beter voor het hart dan de Naam van Jezus.

Als wij Hem kennen, echt kennen, dan komt er beweging in ons leven. Dan willen we voor Hem leven. Voor Hem onze krachten inzetten.

Niet dat we dan allemaal evangelie-predikers worden.

Ieder heeft zijn roeping. Maar dat dit werk dan gebeurt en mogelijk gemaakt wordt, ja, dat wordt een zorg voor iedere christen.

Je wilt namelijk dat dat goede dat in je eigen leven gekomen is en daar zo'n heilzame rol speelt, ook voor anderen beschikbaar komt.

De grote drijfveer achter de verbreiding van het evangelie is daarom niets anders dan de Naam van God en Christus Zelf.

Alle andere motieven zijn daaraan ondergeschikt en moeten daaraan onderworpen worden. Niet dat ons dat altijd even helder voor de geest staat.

Wij moeten daar ook als evangelie-dienaars regelmatig aan herinnerd worden. Het kan wel eens wegzakken in onze geest, overwoekerd worden door andere dingen, de zorgvuldigheden des levens, zoals Jezus zegt.

Daarom doet zo'n uitzenddienst mij

zelf ook goed. Ik merk het. En dat zullen andere evangelie-werkers ook hebben.

Wij moeten ook als dienaars van het evangelie ons eigen geestelijk leven goed onderhouden.

Om niet, zegt Paulus, na anderen het evangelie te hebben gebracht, zelf afgewezen te worden.

Daarom moet de kerk om zich te verbreden en uit te breiden, zich altijd eerst verdiepen, verzinken in het goede van Christus. Anders gaan we met een lege dop op stap.

Als we niet van binnenuit gedreven worden, vanuit de eigen ondervinding van wat God in Christus voor ons gedaan heeft en doet, dan spreken we ook niet blij meer van Hem.

Ja, dan kunnen we nog wel iets organiseren, iets bekwaam opzetten, maar ons werk mist dan het eigenlijke.

Het is helaas geen denkbeeldig gevaar dat juist degenen die bezig zijn in de verkondiging, het evangelie als hoofdzaak vergeten en het belangrijkste, de motivatie, verliezen.

Ik pak er nu een element uit de tekst bij.

Er wordt gezegd dat degenen die zo voor de Naam uitgetrokken, niets van de heidenen, van de niet-christenen, aannamen. Een typische bijzonderheid.

Wat leert ons dat?

Het kan erg eigenwijs zijn om niets van anderen aan te nemen.

Er kan een geweldige trots uit spreken. Juist degenen die met het evangelie in een andere cultuur gaan werken, zou ik daarom op het hart willen binden, zich ontvankelijk op te stellen en die cultuur met achting te benaderen:

Wat hebben zij dat ik niet heb?

Er is in het verleden wel minachting geweest bij de bringers van het evangelie. Minachting voor de cultuur die ze aantroffen. Een superioriteitsgevoel waarmee ze niet alleen het evangelie, maar ook met een onbelast geweten de Europese beschaving brachten. Alsof die onderdeel van de blijde boodschap kon zijn.

Dat kan ze niet! Dat weten wij inmiddels heel goed.

Wat dit betreft heeft de latere kerk het wel heel anders gedaan dan in het begin van de kerkgeschiedenis toen de evangelisten in Griekenland en Rome het evangelie brachten aan mensen die voor hun gevoel cultureel boven hen stonden.

Dat had bij hen bescheidenheid tot gevolg en dat was een heel mooie vrucht hiervan.

Ze waren vol van Christus, maar keken toch tegen de cultuur die hen omringde, op. Ze hadden er wel kritiek op, maar tegelijk hadden ze er respect voor.

Mooi was dat.

Toch werd in die tijd gezegd: denk erom, geen geld aannemen van de heidenen!

Dat kwam dus niet voort uit trots of superioriteitsgevoel, maar uit het inzicht dat het evangelie daarvoor te uniek is.

En zo moeten wij dat ook voor nu van hen overnemen.

Het evangelie komt van God en daar kan niet voor betaald worden.

Daar is voor betaald, met het kostbare bloed van Jezus Christus.

Dat verplicht ons met het geschenkkarakter van het evangelie de grootst mogelijke ernst te maken.

Om niet hebben wij het ontvangen en daarom geven we het ook om niet.

Zoals de Heiland ons geleerd heeft.

Voor de evangelie-verbreding is alleen geld der dankbaarheid bruikbaar.

Want u zit natuurlijk te denken: wat is

dat nou voor een onzakelijk idealisme. Het kost toch geld? Waarom dan geen geld aannemen, van uit welke hoek ook?

Nou, daarom niet. Alleen geld der dankbaarheid is daar goed voor.

Dat wil zeggen: geld waar niet het misverstand aan kleefte dat de geestelijke dingen waar Christus voor gezorgd heeft, te koop zouden zijn.

Dat zijn ze niet. Daarom nam ook Eliza niets aan van Naäman, toen hij die genas.

Het is niet denkbeeldig dat er zijn die zeggen: geld aannemen?

Natuurlijk geen geld aannemen van de Afrikaanders! Wij zijn rijk en zij zijn arm. Het zou een misdaad zijn!

Maar dat is het punt niet.

Nog eens: in het begin lag dat omgekeerd. Toen was de kerk arm en de heidense wereld rijk. Toch was ook toen het parool: geen geld aannemen!

Er kan dus geen economisch motief achter deze handelwijze zijn schuil gegaan. Nee, want als de Afrikaander tot het geloof komt, dan vragen wij ook van hem geld. Of beter: dan vraagt de Here van hem geld om de verbreding van het evangelie ook met medewerking van hem voort te zetten. Geld naar draagkracht.

Zeker, maar toch geld.

Opnieuw stuiten we hier op iets dat in het verleden is fout gegaan en waarvan de gevolgen nog verschrikkelijk nawerken. Dat wij de jonge Afrikaanse kerken hebben bedorven met onze geldstroom. Zodat ze niets zelf kunnen en voor alles van westers kapitaal afhankelijk zijn. Eigenlijk hebben we ze daarmee diep in hun eer aangetast.

Hiermee is een geweldig grote fout gemaakt, waarvan je je af kunt vragen, of die nog ooit hersteld kan worden.

Toen ik in Afrika was heb ik vaak gedacht: het geeft niets dat hier alle kerkewerk op z'n Jan-Boeren-fluitjes gebeurt. Als het maar door hen zelf gebeurt. Dan leren ze van hun eigen fouten. En er is geen beter leermeester dan je eigen fouten.

(wordt vervolgd)

Ingezonden

Een ontboezeming door een lid van de Ned. Geref. Kerken naar aanleiding van: de eventuele toelating van de vrouw tot de kerkelijke ambten.

Broeders en Zusters,
U hebt allen in het blad „Opbouw” kunnen lezen de verantwoording van de kerkeraad van Eindhoven inzake bovengenoemd onderwerp. Naar aanleiding hiervan en de eventuele uitspraken van de komende landelijke vergadering geef ik U een paar punten ter overweging.

1. Nergens in de H. Schrift wordt er gesproken over vrouwelijke ambtsdragers. (met handoplegging)
2. 1 Tim. 3 : 11. Niemand kan met stellige zekerheid bewijzen dat het hierin gaat over vrouwelijke diakenen, veelmeer is de gevolgtrekking juist dat het hier over de vrouwen van de diakenen gaat.
3. Rom. 16 : 1. Phebé, diakonos kan ook dienaar betekenen bijv. helpen in vrouwenverblijven.
4. De apostelen 12 in getal zijn allen mannen door de Heere Jezus zelf uit-

P. C. van Wijk,
Zaltbommel

Terloops . . .

Gods ondoorgrondelijkheid

In Trommius' concordantie wordt maar één tekst genoemd, waarin het woord ondoorgrondelijk voorkomt. Verwezen wordt naar Psalm 145 : 3, waar staat dat de HERE groot is en zeer te prijzen en 'zijn grootheid is ondoorgrondelijk'. Dit woord heeft veel te maken met het woord wonderlijk, zoals dat bijv. voorkomt in Psalm 118 : 23: „... van de HERE is dit geschied, het is wonderlijk in onze ogen”.

We kunnen God niet altijd volgen. We zien wel veel, maar doorgronden niet alles. Zijn doen en laten gaat vaak uit boven ons logisch denken. Met de dichter van Psalm 119 zingen we wel, dat we Gods wegen ten einde toe willen bewaren. Maar op die weg van God staan wel eens borden, waarvan wij de betekenis niet zo goed kennen.

We lopen met God mee, zoals die mensen uit Emmaüs kort na de opstanding van Jezus, maar we zien soms meer

vraagtekens dan uitroepetekens. Dat is niet zo vreemd, want we zijn echt niet slimmer dan b.v. Job of iemand anders.

We kunnen met Gods ondoorgrondelijkheid op verschillende manieren in aanraking komen. Ik denk aan de profeet Jesaja. In hoofdstuk 29 komt hij met een onheilsboodschap voor het volk van God en in vers 13 lezen we: „Omdat dit volk Mij slechts met woorden nadert en met de lippen eert, terwijl het zijn hart verre van Mij houdt, ... daarom, zie, Ik ga voort wonderlijk met dit volk te handelen, wonderlijk en wonderbaar ...” In het vervolg wordt dit wonderlijke handelen van God dan verder uitgewerkt.

In geheel andere situaties komt deze zegswijze in de bijbel vaker voor. We blijven even bij Jesaja. In de bekende profetie van Jezus' geboorte (Jesaja 9) wordt van Gods Zoon gezegd dat Zijn naam is 'wonderbare raadsman' en in hoofdstuk 28 : 29 staat, dat de HERE wonderbaar van raad is. Gods doen is vaak wonderlijk en wonderbaar. Paulus vat het alles samen in de bekende woorden uit Romeinen

11 : 33 : „... hoe ondoorgrondelijk zijn Zijn beschikkingen en hoe onnaspeurlijk Zijn wegen ...”

In artikel 1 van de Geloofsbelijdenis belijden we dat God o.a. is onbegrijpelijk en onzichtbaar. Hier belijdt de kerk haar eigen begrensde tegenover Gods grootheid. We kunnen God hier vatten in onze menselijke berekeningen, we kunnen Hem geen plaats geven in onze menselijke plannen. Wij staan in onze menselijkheid nu eenmaal op een lager niveau dan God. God is met Zijn Woord wel vlakbij ons, in onze mond en in ons hart. Maar Hij woont nog niet bij de mensen, zoals Hij straks na de wederkomst van Christus Zijn woonplaats onder ons hebben zal. God is ondoorgrondelijk, Hij is wonderlijk en wonderbaar. Wij zien niet door al Zijn handelen heen, we dóórzien het vaak niet. We staan vaak met een mond vol tanden. Als we dan maar blijven belijden, dat God is almachtig en wijs en rechtvaardig en goed. Komt, verwondert u toch mensen. Weet, dat God ons in Zijn ondoorgrondelijkheid bemint.

gekozen. Hij verkoos geen enkele vrouw. Evenzo in Hand. 6.7 broeders verkozen.

5. Wat de kerkeraad van Eindhoven schrijft is voor mij het gaan op de moderne toer, die eveneens zeggen dat we nu verder zijn en meer inzicht hebben als ten tijde van de H. Schrift. Door zó te spreken verliezen we de vastheid en zekerheid van de Bijbel als richtsnoer voor alle tijden en plaatsen.

6. Zoveel eeuwen achter ons hebben onze vaders dit probleem niet gekend en er ook geen probleem van gemaakt. Moeten wij nu in onze verlichte eeuw, een tijd van verwereldlijking, van on- en bijgeloof, deze zaken aan de orde gaan stellen en hiermede de gemeenten gaan verontrusten en onderlinge partijvorming gaan kweken?

7. Wat te denken in dit verband van de samsprekingen met onze broeders en zusters van de Chr. Geref. Kerken?

8. Door deze kwestie op de spits te gaan drijven komen er in de gemeenten twist en onenigheid. A. is vóór en B. is tegen. Ds C. mag niet meer preken in gemeente A. en andersom. Laten we toch oppassen voor de listen van de duivel, die altijd bezig is om te vernielen, te verslinden en uitelkaar te drijven wat bij elkaar hoort.

De Heere beware onze kerken voor deze gevaren.

J. Overduin

Kerknieuws

Ned. Geref. Kerk van Eindhoven

Drs A. van der Dussen heeft het door de kerkeraad op hem uitgebrachte beroep aanvaard.

Ned. Geref. Kerk van Amersfoort

Drs A. van der Dussen heeft voor het door de kerkeraad op hem uitgebrachte beroep bedankt.

Ned. Geref. Kerk van Rotterdam-Overschie

De kerkeraad heeft bij acclamatie een beroep uitgebracht op ds J. Bouma, predikant te Sliedrecht.

Ned. Geref. Kerk van Hattem

De kerkeraad van de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) te Hattem zond opnieuw de raad van onze kerk een schrijven, waarin hij deed weten:

Het is steeds onze bedoeling geweest duidelijk en confessioneel belijnd te spreken, zonder u te kwetsen.

De aanspraak van uw raad als „Geacht college” vindt – het zij nog eens met na-

Jaarvergadering „Opbouw”

De jaarvergadering van de Persvereniging „Opbouw” wordt gehouden op **zaterdag 12 maart a.s.** in de **Jeruzalemkerk aan de Troosterlaan te Utrecht.**

In deze vergadering zal **Drs H. de Jong** van Amsterdam spreken over

„De toekomst van onze kerken.”

De vergadering begint te 10.30 uur. De kerk is vanaf 10.00 uur open, zodat men voor de aanvang der vergadering een kopje koffie kan drinken.

Het Bestuur

druk gesteld – zijn diepe grond in onze kerkelijke gescheidenheid, waarbij wij de pijn van deze gescheidenheid niet wilden verdoezelen door de schijn van eenheid; wij vierten immers niet samen het avondmaal van onze Here.

In de nu voor u liggende brief hanteren wij een andere aanspraak, omdat wij van oordeel zijn dat de wijze, waarop wij u aanspreken, geen oorzaak mag zijn van het niet plaats vinden van een ontmoeting, dienstbaar aan de eenheid van hen, die voor Jezus Christus de knieën buigen.

Ook in de ontmoeting, waartoe wij u opnieuw uitnodigen, zullen wij u de broedernaam niet onthouden, hoewel wij van mening blijven dat deze naam slechts tenvolle op zijn plaats is bij kerkelijke gemeenschap en eenheid, die zich manifesteren aan de éne avondmaalstafel.

Wij willen met u spreken over het gezag van het Woord van God, de handhaving van de belijdenisgeschriften en over het kerkelijk samenleven in overeenstemming met de gereformeerde kerkorde.

Ongetwijfeld zullen in de door ons gewenste ontmoeting door u en ons onderzochte moeiten uit het verleden ter sprake komen.

Onzerzijds bestaat hiertegen geen enkel bezwaar.

In het licht van het bovenstaande vragen wij u, uw besluit de correspondentie te beëindigen, in heroverweging te nemen.

Hierop antwoordde de kerkeraad van onze Kerk het volgende:

Wat uw hernieuwde uitnodiging betreft elkaar middels een wederzijdse deputatie te ontmoeten, willen wij het volgende onder uw aandacht brengen:

Dat u ons de broedernaam onthield, was voor ons géén reden niet in te gaan op uw verzoek tot een ontmoeting.

Als antwoord op uw eerste schrijven d.d. 29 december 1986 deden wij u immers weten „Wij zijn van harte bereid tot een gesprek, waarin over en weer een appél op elkaar wordt gedaan om

naar de wil van onze Heiland de Zijnen te vergaderen in de eenheid van het ware geloof!”

De onthouding van de broedernaam was voor ons echter wél reden u tot tweemaal toe met aandrang te vragen naar uw gezindheid jegens ons bij een ontmoeting.

Hierop luidde uw antwoord: „U vraagt ons meer duidelijkheid te verschaffen over de intentie van een te houden gesprek. Uiteraard zijn wij daartoe bereid, waarbij wij beginnen met ons nader te verklaren ten aanzien van onze aanspraak „Geacht College”. Wij spreken zo omdat wij van oordeel zijn dat u een zelfstandig kerkelijk leven hebt georganiseerd, zonder dat hiervoor goede, confessionele, schriftuurlijke gronden waren. Met betrekking tot zulk een daad belijden wij in onze Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 28: „Daarom handelen allen, die zich van haar afzonderen, of zich niet bij haar voegen, in strijd met het Woord van God.”

In uw laatste schrijven veranderde u, zij het onder een duidelijke restrictie, uw aanspraak en groet.

Het één zowel het ander is uiteraard door ons opgemerkt.

Maar een verandering van gezindheid toonde u ons helaas niet.

U acht ons blijkbaar nog mensen, die in het kerkelijk leven handelen in strijd met het Woord van God en die door u zijn op te roepen met u mee te werken aan de vergadering van 's Heeren gemeente.

Al hebben wij allereerst te doen met deze plaatselijke situatie, ook het landelijk klimaat doet echter zijn invloed gelden.

Uw generale synode, in 1987 gehouden te Bunschoten-Spakenburg, kon niet komen tot de instelling van een deputaatschap tot bevordering van kerkelijke eenheid van gereformeerde belijders in Nederland.

Zelfs zij, die de instelling van een deputaatschap voorstonden, deden geen bemoedigende geluiden horen.

Volgens niet weersproken berichten in het Nederlands Dagblad is ter synode

de overtuiging uitgesproken, dat „het experiment, dat in 1967 werd begonnen, snel op een eind lijkt aan te lopen; wij moeten dan bereid zijn betrokkenen op te vangen”.

Een ander deed in de pers weten „de Nederlands Gereformeerde Kerken erkennen wij niet als ware kerken, dus dan kan zo'n erkenning ook niet op plaatselijk niveau uitgesproken worden”.

Zelfs werd het nodig geacht ter synode en in de „Reformatie” d.d. 7 november jl. namen te noemen van predikanten onder ons, die men eventueel wel en niet aanvaardbaar acht.

Te wijzen valt ook op de weigering een ontmoeting en gesprek mogelijk te maken tussen afgevaardigden van uw en onze kerken op de Doppersynode vóór hun vertrek naar Zuid-Afrika en op de beschuldigingen daar namens uw kerken uitgesproken aan het adres van onze kerken.

Het is duidelijk: uw appèl „om mee te werken” en ons appèl „over en weer” markeren de diepe kloof tussen u en ons.

Gezien deze situatie, die allermindst bevestigd wordt door een mild landelijk klimaat, blijven wij bij onze overtuiging om de verwijdering niet nog groter te doen worden, er goed aan te doen de correspondentie te beëindigen en bidde te wachten op betere tijden, waarin een hartelijk en zinvolle ontmoeting tot het bijeen vergaderen van Gods kinderen mogelijk zal zijn.

Ressort Utrecht

Kort verslag van de regionale vergadering van de Ned. Geref. Kerken in het ressort Utrecht, gehouden op donderdag 14 januari te Utrecht en voortgezet op donderdag 28 januari 1988, citeren wij het volgende:

Toelatingsonderzoek van br. W. M. van der Vegt

De getuigschriften worden in orde bevonden.

Preekvoorstel: br. v. d. Vegt houdt zijn preekvoorstel over Jesaja 8 vers 23 - 9 vers 6.

De afgevaardigden krijgen gelegenheid opmerkingen te maken en vragen te stellen over zijn preek. Vervolgens geven ds Kiezebrink en ds Mudde een beoordeling.

De beraadslaging vindt plaats in comité. Besloten wordt dat het onderzoek kan worden voortgezet.

Ds De Jonge doet onderzoek naar de kennis van het Oude Testament aan de hand van Jesaja 11:1-10. Ds Den Boer naar de kennis van het Nieuwe Testament aan de hand van Romeinen 1:1-7. 16 en 17.

De kennis van de leer van de kerk (NGB art. 1) wordt gedaan door ds Rietkerk. Hierna wordt door ds Moerdijk onderzoek gedaan naar de kennis van de Schriftuurlijke levenswandel a.d.h. van de Tien Geboden (m.n. 4e gebod). Tenslotte vraagt ds Janse naar

de kennis van de kerkgeschiedenis, de regering der kerk en haar wijze van samenleven (Vrijmaking en buitenverband-stelling; tucht (ook over doopleden)).

Over het examen volgt nu beraad. De vergadering besluit dat br. v. d. Vegt beroepbaar gesteld kan worden in onze kerken. Hij betuigt zijn instemming met de Drie Formulieren van Enigheid (tekening in het hiervoor bestemde "cahier").

Aanvragen verlenging preekconsenten:

Br. A. Boshuizen (Utrecht) wordt verlenging van zijn preekconcent verleend t.m. december 1988. Gesteund door de kerk van Utrecht.

De kerk van Bunschoten-Spakenburg steunt de preekconcent-verlening van de broeders: B. J. Eikelboom en W. van Dijk, t.m. april 1989.

Studie in Amerika door br. A. Boshuizen (Utrecht):

Br. A. Boshuizen, in bezit van preekconsent, heeft het voornemen om in Amerika te gaan studeren aan het Calvin Seminary te Grand Rapids. Het ontbreekt hem echter aan de nodige fin. middelen. Op zijn verzoek schrijft de regio een brief aan dit Seminary met een aanbeveling, vergezeld van een door Boshuizen ingevulde vragenlijst. E.e.a. wordt schriftelijk ondersteund door Prof. Dr. Ir. Schuurman te Breukelen.

Afvaardiging naar de Landelijke Vergadering te Dronten

Namens de Regio worden afgevaardigd:

Primi: Ds Kamerbeek (Bunschoten-Sp.) - br. Rietkerk (Doorn) en br. Vonk (Breukelen).

Secundi: Ds Borgdorff (Doorn) - ds Goudzwaard (Amersfoort) - br. Hop (Bunschoten-Sp.) en br. Van Zwieten (Nieuwegein).

Een aantal kerken gaat „rechtstreeks” naar de L.V.

Ter vergadering leest ds Kamerbeek (Bunschoten-Sp.) een brief voor gericht aan de Regio, dat aan ds Arie den Boer, predikant te Bunschoten-Sp. op de meest eervolle wijze ontslag verleend werd van zijn werk in de gemeente wegens zijn vertrek naar de kerk van Urk.

Bunschoten/Spakenburg: Ds Den Boer neemt afscheid op zondag 6 maart a.s. Bunschoten-Sp. gaat over tot het beroepen van een nieuwe predikant.

Bilthoven: intrede en bevestiging van ds Gerkema op 13 maart a.s.

Kunstexpositie op de Ontmoetingsdag

Op de komende Ontmoetingsdag in Barneveld op 16 april aanstaande zal een expositie worden gehouden van kunstwerken van christen-kunstenaars.

KOLOFON

Redactie

Drs H. Algra
T. Hoekstra
Drs H. de Jong
Drs P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds K. Muller
Ds E. R. Postma
M. J. F. van der Wal

Adres van de redactie:

Ds K. Muller, Oude Veenscheiding 15,
8446 LC Heerenveen. Tel. 05130-20476.

Kerknieuws/Uit breder kring:

M. J. F. van der Wal, Brugakker 60-17,
3704 RA Zeist. Tel. 03404-61525.

Abonnementen en ledenadministratie:

Postbus 84, 3956 ZS Leersum. Tel.
03434-54288. Gironummer 404945 t.n.v.
Geref. Persvereniging Opbouw.

Lidmaatschap Persvereniging:

Aanmelding door overschrijving van min.
f25,- contributie.

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 november.

Abonnementenprijs:

(bij vooruitbetaling):
f52,- per jaar of f28,- per half jaar. Voor
studenten f42,- per jaar. Buitenland f74,-
per jaar of f99,- per luchtpost.

Advertentieprijs:

50 ct. per mm. Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”, Nooitgedacht 3,
3701 AL Zeist. Tel. 03404-22452. Post-
bus 244, 3700 AE Zeist.

Tevens zal Marc de Klijn in het keuze-programma spreken over het onderwerp „Christen, kerk en kunst”. Hiermede wordt getracht de belangstelling voor kunst uit eigen kring te vergroten. Iedereen, die iets kunstzinnigs heeft vervaardigd, wordt uitgenodigd mee te doen aan de kunstexpositie. Te denken valt aan kunstuitingen zoals schilderen, tekenen, textiele werkvormen, beeldhouwen, boetseren en fotograferen. Geïnteresseerden kunnen inlichtingen verkrijgen en zich tevens opgeven bij de kunsthistoricus Wim Dorsman, Nieuwe Steeg 91, 3956 RC Leersum, tel. 03434-56025.

Stands op de Ontmoetingsdag

Ook op de Ontmoetingsdag van dit jaar op 16 april in de Veluwehal te Barneveld is er weer gelegenheid iets te koop of ter informatie aan te bieden op de kraampjesmarkt in de hal. Degene, die voor dit doel een stand willen huren, kunnen zich in verbinding stellen met de heer J. A. D. Schenkel, Esdoornhof 168, 8266 GN Kampen, tel. 05202-20128.

Uit breder kring

Ontmoetingsdag BMZG op 5 maart 1988

Op zaterdag 5 maart a.s. zal opnieuw een ontmoetingsdag van de BMZG worden gehouden onder het thema „het bereiken van de onbereikten”.

Aangeboden tegen redelijk bod:

Opbouw

jaargangen 1 t/m 31
(1957 t/m 1987)

Polemios

jaargangen 7 t/m 10
(1951 t/m 1955)

De Reformatie

jrg. 29 en 30 ged. (Oct.
1953 t/m Jan. 1955).

Brieven aan
Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3, 3701 AL
Zeist.

Prof. dr. J. A. B. Jongeneel zal spreken over:

„Kerk zijn in Azië: wederzijdse assistentie”, terwijl Ds W. J. Bouw, algemeen secretaris van de BMZG/Interserve het thema van de dag hoopt in te leiden.

Mw. Reiny de Wit, die met verlof is uit Azië, zal spreken vanuit de situatie van de kerk in Nepal.

De bijeenkomst zal worden gehouden in de Reformatorische Bijbelschool aan de Krakelingweg 10 te Zeist, van 10.00-15.30 uur. Er zal tevens een opvang en programma voor de kinderen zijn, vanaf de leeftijd van 4 jaar.

Voor nadere inlichtingen, kunt U kontakt opnemen met het secretariaat: 03404-13741.

Onderwijscongres

Uitnodiging tot het bijwonen van het onderwijscongres van het Verband van Scholen van Gereformeerde Belijdenis,

op zaterdag 5 maart 1988, in De Aker te Putten. Aanvang om 11.00 uur.

Spreker: Prof. Dr. E. Schuurman te Breukelen.

Onderwerp: Bezinning op de plaats van de techniek in het onderwijs.

Daarin zal o.a. worden ingegaan op de plaats van de techniek in het onderwijs, in samenhang met de verantwoordelijkheid van de besturen, personeel en de ouders daarin. Waar liggen hier de grenzen! En welke gevaren bedreigen ons in de automatisering!

Na een lunchpauze van 12.30-13.30 uur, (broodjes enz. aanwezig) volgt bespreking van het onderwerp van 13.30-15.30 uur. Sluiting om 15.45 uur.

Gezien de belangrijkheid van het onderwerp voor vandaag, willen wij alle belangstellenden en bij het onderwijs betrokkenen opwekken om deze dag bij te wonen.

(Zie advertentie).

UITNODIGING tot het bijwonen van het

ONDERWIJSCONGRES

van het Verband van Scholen van Gereformeerde Belijdenis, op zaterdag 5 maart 1988, in De AKER te Putten. Aanvang om 11.00 uur.

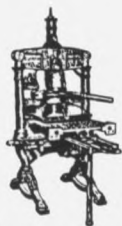
Spreker: Prof. Dr. Ir. E. Schuurman te Breukelen.

Onderwerp: **Bezinning op de plaats van de techniek in het onderwijs.**

Lunchpauze van 12.30-13.30 uur. Discussie van 13.30-15.30 uur. Sluiting plm. 15.45 uur. Alle belangstellenden hartelijk welkom.

(Zie Uit breder kring).

BIJ GEBORTE- EN HUWELIJKSKAARTEN
ONTVANGT U EEN AARDIGE ATTENTIE.

drukkers sinds 1901

Drukkerij „Steenbergen”

Nooitgedacht 3 - 3701 AL Zeist - Tel. 03404-22452
Gevestigd sinds 1901

Boeken, Periodieken en
Handelsdrukwerk

Nog in voorraad

De onderstaande brochures zijn nog in voorraad:

Jeremia van Ds M. R. v. d. Berg f10,-

Antroposophie van Drs P. J. van Kampen f3,50

De plaats van de vrouw in de gemeente van Prof. dr D. Holwerda e.a. f4,50

*Maar de goedertierenheid des HEREN
is van eeuwigheid tot eeuwigheid
over wie Hem vrezen.*

Psalm 103 vers 17

In Christus is ontslapen mijn man, onze vader en grootvader

JACOBUS WESDIJK

15 februari 1912 - 13 februari 1988

Barendrecht:

J. H. Wesdijk-Den Otter

Hardinxveld-Giessendam:

Clara en Bert Messelink-Wesdijk

Elin, Gerhard en Jeanet, Koos, Embert-Jan

Katwijk aan Zee:

Elly en Jaap Krabbendam-Wesdijk

Rik, Hans en Martine, Jacoline en Ted,

Hendrik-Jaap en Heleen

Barendrecht:

Rita en Ap van Pelt-Wesdijk

Corinne, Hella, Liesbeth

Zwijndrecht:

Willy en Ad Baan-Wesdijk

Dammes, Mirjam, Annelies

Burkina Faso (West-Afrika):

Conny en Ruud Hidden-Wesdijk

Clarieke, Harm Jan, Jiska

Barendrecht:

Jos en Marijke Wesdijk-Algra

Jaap, Hilke, Arend, Elja, Karel

Binnenlandse Baan 36

2991 EA Barendrecht

De begrafenis heeft plaatsgevonden op de algemene begraafplaats aan de Scheldestraat te Barendrecht.

De kerkeraad van de Nederlands Gereformeerde Kerk te Barendrecht deelt mede, dat op 13 februari 1988 in zijn Here en Heiland is ontslapen broeder

JACOBUS WESDIJK

op de leeftijd van bijna 76 jaar.

Kerkeraad en gemeente gedenken met dankbaarheid, dat broeder Wesdijk, die van de Here buitengewone gaven ontvangen had, veel arbeid heeft mogen verrichten tot opbouw van de gemeente, onder meer in het ambt van ouderling. Trooste de Here zuster Wesdijk en de gehele familie.

Ds H. Smit, praeses
A. Z. van Helden, scriba